

Ukrainas koksne Eiropas tirgū. Situācija un izaicinājumi.

Avoti: LMSP un pasaules informācijas vietnes

Koksnes krājumi noliktavās Ukrainā ir sasnieguši rekordaugstu līmeni – 1,17 miljonus kubikmetru, pat atkārtotās izsoles ar pazeminātām cenām nespēj likvidēt šo pārpalikumu, turklāt piedāvājums 3. ceturksnī, visticamāk, pārsniegs 2025. gada rādītājus vismaz par 300 000 kubikmetriem. Kokmateriālu pārpalikums sasniedz līdz pat 15 000 m³ dienā.

Ukrainas valsts mežu uzņēmums “Ukrainas Meži” pārpludina vietējo tirgu ar vairāk nekā 15 000 kubikmetriem kokmateriālu katru dienu, un noliktavu krājumi ir palielinājušies līdz pat 1,17 miljoniem kubikmetru. Jāuzsver, ka vienlaikus samazinās pieprasījums un četru mēnešu koksnes ieguves apjoms pārsniedz pagājušā gada attiecīgo periodu par 632 000 kubikmetriem.

Saskaņā ar uzņēmuma “Ukrainas Meži” sniegto informāciju, kopš šī gada marta izsolēs atkārtoti par pazeminātām cenām tiek piedāvāti nepārdotie koksnes apjomi. Tādējādi uzņēmums cenšas atbrīvoties no uzkrātā koksnes apjoma. Tikai priedes apaļkoksnes apjoms vien ir pieaudzis par 273 000 kubikmetriem.

Koksnes pārpalikums Ukrainā veido 55 000 kubikmetru un tas ik dienas tiek piedāvāts tirgū, savukārt, nozares kopējais patēriņš ir aptuveni 40 000 kubikmetru. Neskatoties uz to, ka ir zaudēta piekļuve Luhanskas, Doneckas, lielākajai daļai Harkivas apgabalu meža platībām, kā arī ievērojamām Sumu un Černihivas reģionu daļām, valsts uzņēmums veic mežizstrādi apjomā, kas pārsniedz to, ko Ukrainas mežsaimniecības uzņēmumi ieguva pirms Krievijas iebrukuma 2022. gadā. “Mūsu mežizstrādes apjomi šobrīd pārsniedz valsts mežsaimniecības uzņēmumu rādītājus pirms kara,” uzsver uzņēmumā “Ukrainas Meži”, jo kara apstākļos ražošanas pieaugums ir visos kokmateriālu segmentos.

Neskatoties uz mežizstrādes pieaugumu, Ukrainas kokapstrādes uzņēmumi, tomēr, saskaras ar grūtībām savlaicīgi piegādāt izejmateriālus. Uzņēmums «Ukrainas Meži» norāda četrus galvenos šķēršļus, kas samazina ražošanas jaudu visā valsts

zāģmateriālu ražošanas sektorā, minot elektroenerģijas padeves pārtraukumus, pieaugošās loģistikas izmaksas, vājo pieprasījumu Eiropas Savienībā un darbaspēka trūkumu. Tas notiek laikā, kad Eiropas kokmateriālu plūsmas samazinās tarifu, ES Atmežošanas regulas (EUDR) un zemas būvniecības aktivitātes dēļ. Oslo notika Starptautiskās skujkoku konference, kurā dalībnieki apsvēra iespējamo būvniecības atveseļošanu Eiropā, kas, pēc nozares līderu teiktā, varētu palielināt pieprasījumu 2026. gadā, ja samazināsies apaļkoksnes cenas un nostabilizēsies ES Atmežošanas regulas noteikumi. Jāuzsver, ka Eiropas mērogā šobrīd kokrūpniecības nozares skujkoku sektors saskaras ar tādu pašu pieprasījuma situāciju, kas tagad palielina Ukrainas koksnes krājumus.

Ukrainas uzņēmumi ar ārvalstu kapitāla atbalstu pieprasa resursu piešķiršanu lielāka apjomā. Daži lielie ražotāji, kam ir ārvalstu akcionāri, ir neapmierināti ar to, ka uzņēmums "Ukrainas Meži" dod priekšroku malkas piegādēm mājsaimniecībām, sociālajam sektoram un Ukrainas bruņotajiem spēkiem, nevis komerciālajiem eksporta apjomiem. Tomēr, jāatzīst, ka ārvalstu uzņēmēju pieprasījums esošajā situācijā nedos rezultātus un Ukrainas koksnes resursu piešķiršana, dodot priekšroku iekšzemes tirgum, paliks spēkā.

"Ukrainas Meži" uzņēmuma pārstāvji informē, ka valsts uzņēmuma 2026. gada 3. ceturkšņa piegādes piedāvājums pārsniegs pagājušā gada līmeni par 300 000 kubikmetriem. Sākotnējās izsoles cenas pēc apspriešanās ar nozari tiks saglabātas iepriekšējā ceturkšņa līmenī, bet korekcijas notiks tikai atbilstoši inflācijas rādītājiem. Valsts uzņēmums arī apsver iespēju palielināt sortimentu atšķirības pēc baļķu diametra un samazināt pusgada izsolēs pārdotās koksnes daļu, ņemot vērā augsto tirgus svārstīgumu.

Valsts uzņēmuma "Ukrainas Meži" 3. ceturkšņa piedāvājums, kas par 300 000 kubikmetriem pārsniedz 2025. gada līmeni, pārbaudīs, vai pircēji Centrāleiropā spēs absorbēt Ukrainas skujkoku apjomu. Eiropas tirgus joprojām pielāgojas situācijai pēc 2022. gada, kad Krievijas un Baltkrievijas kokmateriāli tika izstumti no Eiropas piegādes ķēdēm.